

AGS kilus ginčams
dėl intelektinės
nuosavybės

Mediacija

Tai, kas svarbiausia
jūsų verslui

Rodyklė

3 Esminė informacija

Kas yra AGS?

Kas yra mediacija?

4 Kodėl sprendžiant ginčus dėl intelektinės nuosavybės turėtumėte pasinaudoti mediacija ir kitais AGS būdais?

6 Kuo naudinga mediacija?

8 Dešimt priežasčių, kodėl ginčą dėl IN verta spręsti pasinaudojant mediacija

10 Kokie yra įprasti mediacijos proceso etapai?

12 Žodynėlis

14 Daugiau informacijos

Esminė informacija

■ Kas yra AGS?

Alternatyvus ginčų sprendimas (AGS) – tai bet koks procesas, kai ginčo šalys, padedamos neutralaus trečiosios šalies subjekto, bando pasiekti susitarimą nepereidamos į tradicinį bylinėjimąsi. Pagrindinės AGS procesų rūšys – mediacija ir arbitražas. Yra ir kitų AGS metodų, pavyzdžiui, taikinimas, eksperto sprendimas ar išankstinis neutralus vertinimas.

■ Kas yra mediacija?

Mediacija – vienas žinomiausių AGS metodų, kuris plačiai bei sėkmingai taikomas sprendžiant įvairių rūšių ginčus.

Mediacija – tai struktūrinis procesas, kurio metu dvi ar daugiau konflikto šalių savanoriškai, padedant mediatoriui, stengiasi pasiekti draugišką susitarimą ir išspręsti ginčą.

Kodēl sprendziant
ginčus dēl intelektinēs
nuosavybēs turētumēte
pasinaudoti mediacija ir
kitais AGS būdais?

Intelektinė nuosavybė (IN), pavyzdžiui, prekių ženklai, dizainas, patentai ar autorių teisės, yra labai svarbus įmonės turtas. Kaip ir kito įmonės turimo turto atžvilgiu, ginčų dėl IN gali kilti tada, kai įmonės pažeidžia jūsų IN teises arba, priešingai – kai mano, kad jų teises pažeidžiate jūs.

Kilus ginčui, gali prasidėti daug laiko reikalaujantis, nuspėjamas ir brangiai kainuojantis bylinėjimasis dėl IN. Patiriamos išlaidos apima ne tik administracinius mokesčius ir atlygį specialistams, kurių paslaugų prireikia pradėjus bylinėtis, bet ir sugaištą laiką vykdant reikiamas procedūras. Tą brangų laiką

būtų galima skirti produktyviam darbui. Be to, dėl IN ypač dažnai kyla tarpvalstybiniai ginčai, kuriems reikia globalių sprendimų, o tradicinis bylinėjimasis tik veda į kovą keliais frontais.

Mediacija ir kiti AGS būdai leidžia veiksmingiau spręsti ginčus. Be to, AGS, kurio metu daugiausia dėmesio skiriama dalyvaujančių šalių poreikiams, yra nebrangus ir individualizuotas ginčų sprendimo mechanizmas.

Pasitelkusios mediaciją ir kitus AGS būdus, įmonės gali sutelkti dėmesį į tikruosius savo verslo interesus ir rasti joms tinkamus globalius sprendimus.

Kuo naudinga mediacija?

Savanoriškas procesas

Mediacija – tai **savanoriškas procesas**, kurio metu mediatorius padeda šalims pasiekti savanorišką, abi puses tenkinantį sprendimą. Šalys visiškai kontroliuoja visą AGS procesą ir iš jo gali pasitraukti bet kuriuo metu, **nepaveikdamos** kitų vykstančių ar ateityje vyksiančių oficialių procedūrų.

Konfidencialus procesas

Mediacija užtikrina **neutralią ir konfidencialią aplinką**, kurioje šalys gali atvirai aptarti savo pozicijas ginčijamu klausimu. Tai leidžia šalims dėmesį sutelkti į tai, kaip išspręsti ginčą nesirūpinant, kad jis iškils į viešumą, o tai labai svarbu tais atvejais, kai kalbama apie komercinę **reputaciją** ir komercines paslaptis.

**Visi AGS mechanizmai (mediacija –
ne išimtis) ginčo šalims teikia
akivaizdžią naudą.**

Rūpinamasi įmonės interesais

Mediacija gali įgyvendinti šalių **platesnius verslo tikslus** ir padėti spręsti kitus esamus arba naujai kylančius šalių konfliktus, kurie nebūtų išspręsti iškėlus bylą teisme, nes jie paprasčiausiai nebūtų laikomi bylos dalyku.

Mediacija šalims padeda geriau suprasti savo verslo pozicijas ir pasiekti abipusiai priimtinius **sprendimus**.

Nebrangus procesas

Mediacija suteikia šalims galimybę įvairius ginčus išspręsti **vieno proceso metu**, veiksmingai išvengiant sudėtingo bylinėjimosi ir didelių išlaidų. Be to, **trumpesnis laikotarpis**, per kurį randamas abiem pusėms priimtinas sprendimas, gerokai sumažina ginčų sprendimo sąnaudas.

Lankstus ir šalių reguliuojamas procesas

Vykstant AGS, šalys turi **vienodą** balsą ir jos, o ne mediatorius, **sprendžia dėl** sąlygų, kuriomis ginčas bus išspręstas, vadinasi, procesas tampa labiau **nuspėjamas**. Paprastai šalys būna labiau patenkintos savo pačių pasiūlytais sprendimais, o ne trečiosios šalies sprendimo nulemtais rezultatais.

Mediacijos procesas vyksta lanksčiai, todėl yra **greitas**. Procesas, kurio tempas priklauso nuo šalių pageidavimų, paprastai užtrunka trumpiau.

Dešimt priežasčių, kodėl ginčą dėl IN verta spręsti pasinaudojant mediacija

1 Kیلęs ginčas vis dar yra ankstyvoje stadijoje

Mediacija būna ypač veiksminga ją pasiūtelkus **kuo ankstesniame ginčo etape**.

Tačiau net ir tada, kai ginčas jau gerokai pažengęs į priekį, mediacija vis tiek gali būti geriausias sprendimas, nes tikėtina, kad šalis nenori skirti papildomų išteklių, laiko ir pastangų bylinėjantis teisme ar imantis kitų rungimosi principų grindžiamų procedūrų.

3 Išsprendus ginčą, teismo sprendimą būtų sunku vykdyti

Mediacija taip pat gali praversti tais atvejais, kai **įvykdyti** kompetentingos institucijos priimtą sprendimą yra **sudėtinga**.

Tai aktualu tais atvejais, kai nėra pakankamai lėšų ar išteklių būsimam teismo sprendimui įvykdyti arba kai sprendimą gali tekti vykdyti nepažįstamoje jurisdikcijoje (pvz., už ES ribų).

2 Ginčas yra sudėtingas arba susijęs su keliomis jurisdikcijomis

Tai nutinka tokiu atveju, kai:

- abi ar daugiau šalių yra iš **skirtingų valstybių**;
- tarp tų pačių šalių kyla **keli konfliktai**;
- ginčas apima **kelias intelektinės nuosavybės teises** (pvz., ES prekių ženklus, nacionalinius prekių ženklus, registruotus ar neregistruotus dizainus, autorių teises, patentus ir t. t.);
- į procesą privalo įsitraukti **trečiosios šalys** (t. y. šalys, nedalyvaujančios pirminiame ginče).

4 Tiek jūs, tiek kita šalis turite arba galite turėti teisių į IN, dėl kurios kilo ginčas

Mediacija taip pat tinkama tais atvejais, kai abi šalys **jau turi arba gali turėti** teisių į IN. Taip gali nutikti tada, kai ginčo šalys suinteresuotos skirtingomis veiklos sritimis ar teritorijomis.

5 Jums labai svarbus individualizuotas sprendimas

Mediacija yra tinkama tada, kai dėl emocinio ir asmeninio ginčo pobūdžio **reikia individualaus ir lankstaus sprendimo**.

Pavyzdžiui, mediacija gali būti naudinga tada, kai kyla ginčas dėl **šeimai priklausančių įmonių** arba konfliktas su **buvusiais verslo partneriais**. Tokiais atvejais patyręs mediatorius, nepriešindamas šalių, gali padėti joms rasti sprendimus, kurie būtų lankstūs ir priimtini visoms pusėms.

6 Jūs ir kita šalis užsiimate arba ketinate užsiimti bendru verslu

Jei norite **išsaugoti esamus verslo santykius** arba sukurti naujus, mediacija yra puikus ginčų sprendimo mechanizmas.

7 Jums svarbus konfidencialumas

Konfidencialumas yra mediacijos proceso kertinis akmuo. Kitaip nei bylinėjimosi atveju, visai su mediacijos procesu susijusiai informacijai, kaip antai prašymui vykdyti mediaciją, šalių diskusijoms ir mediacijos rezultatams, taikomas **griežtas konfidencialumo** reikalavimas; šios informacijos negalima naudoti teisme, arbitražo ar kitose oficialiose procedūrose, išskyrus atvejus, kai jūs ir kita šalis dėl to susitariate.

8 Norite išsaugoti savo verslo reputaciją

Mediacija – patogus ginčų sprendimo mechanizmas, kuriuo **apsaugoma jūsų reputacija**, nes išvengiama viešų ir atvirų konfliktų, nereikalingos įtampų santykiuose su verslo partneriais, konkurentais, institucijomis ir pan.

9 Tarp jūsų ir kitos šalies yra kalbos barjeras

Proceso metu vartojamos **kalbos** požiūriu mediacija yra **lankstesnis** nei tradicinis bylinėjimasis. Oficialiose rungimosi principu grindžiamose procedūrose tam tikros kalbos vartojimą paprastai lemia griežtos procesinės taisyklės. O štai mediacijos atveju galite susitarti su kita šalimi dėl proceso metu vartotinos bendros kalbos. Mediatorius taip pat gali kreiptis į kiekvieną šalį jos gimtąja kalba.

10 Ginčą norite išspręsti greitai

Trukmės požiūriu mediacija vyks tiek laiko, kiek jūs ir kita šalis pageidausite, nes šio proceso trukmę lemiate jūs.

Kokie yra įprasti mediacijos proceso etapai?

Šalys arba jų teisiniai atstovai **pateikia prašymą** dėl mediacijos pagal konkrečias taisykles, taikomas atitinkamam AGS arba mediacijos centrui, remdamiesi atitinkamomis AGS teisės aktų nuostatomis. Kad mediacija galėtų vykti, abi šalys turi aiškiai išsakyti prašymą.

Šalys gali rinktis mediatorius iš AGS arba mediacijos centro siūlomo sąrašo ir pasirinkti tą žmogų, kuris geriausiai **atitinka jų poreikius** sprendžiant šį ginčą. Dauguma šalių mediatorių renkami pagal jo mokamą kalbą, patirtį ir užimtumą.

Be kita ko, mediatorius pasiteiraus, ar šalys pageidauja mediacijos tiesiogiai, ar internetu, pasiūlys kelias galimas susitikimų datas, patvirtins dalyvius, kurie kiekvienos šalies vardu dalyvaus procese, paprašys pasirašyti mediacijos susitarimą ir nustatys laikotarpį, per kurį turi būti pateiktas glaustas ginčo aprašymas.

Mediatorius taip pat gali **susisiekti su šalimis** arba jų atstovais individualiai ir surengti išankstinį susitikimą, kuriame paaiškins, kaip vyks mediacijos procesas, išsiaiškins problemas ir atsakys į klausimus.

4

Mediacijos sesija

Mediacijos procesas vyksta lanksčiai, bet paprastai apima šiuos **etapus**:

- **Įvadas**

Mediatorius išsamiai pristato susitikimą, kuriame šalys ir jų atstovai pirmą kartą bendrai susitinka vykstant mediacijos procedūrai. Paprastai šalių prašoma padaryti įžanginį pareiškimą, kuriame būtų apibendrintos jų pozicijos, ir, padedant mediatoriui, sudaromas klausimų, kuriuos reikia aptarti, sąrašas.

- **Informacijos tikslinimas ir derėjimasis**

Informacija tikslinama surengus keletą susitikimų; mediatorius gali nuspręsti pakaitomis rengti privačius susitikimus su kiekviena iš šalių atskirai ir bendrus susitikimus su abiem šalimis.

Derybos ir kompromisų ieškojimas prasidės tada, kai šalys bus pasirengusios pereiti nuo bendrų idėjų prie konkrečių susitarimo sąlygų aptarimo. Šiame etape apibrėžiami pagrindiniai **galimo susitarimo** elementai.

- **Išvada**

Mediacijos rezultatas gali būti dvejopas:

- > **Dėl ginčo sprendimo susitariama.** Susitarimai turi tenkinti abi šalis, būti abiem šalims priimtini ir ilgalaikiai. Šalys parengia ir pasirašo susitarimo dokumentą.
- > **Dėl ginčo sprendimo nesutariama.** Tokiu atveju šalys gali rinktis kitą AGS būdą arba nuspręsti imtis oficialių ar teisminių procedūrų.

Žodynėlis

Terminas	Apibrėžimas
AGS teikėjas	Bet kuris viešojo ar privataus sektoriaus subjektas, kuris valdo ar administruoja AGS procesą, vykdomą bet kurio statuso ar profesijos neutralios trečiosios šalies, teikiančios paslaugas, kurios padėtų šalims taikiai išspręsti ginčus. Kiekvienoje ES valstybėje narėje yra daug AGS paslaugų teikėjų, teikiančių paslaugas nacionaliniu ir (arba) tarptautiniu lygmeniu. Paslaugų teikėjų specializacija gali būti įvairios sritys (pvz., komercinė, civilinė, sektorinė) ir konkrečios AGS rūšys, iš kurių dažniausiai pasitaiko mediacija ir arbitražas.
Alternatyvus ginčų sprendimas	Visos priemonės ar procesai, dėl kurių susitaria ginčo šalys, siekdamos išspręsti ginčą be tradicinio bylinėjimosi, ir kuriuos vykdyti padeda neutrali trečioji šalis. Pagrindinės AGS procesų rūšys – mediacija ir arbitražas. Yra ir kitų AGS metodų, pavyzdžiui, taikinimas, eksperto sprendimas ar išankstinis neutralus vertinimas.
Arbitražas	Procesas, kurio metu šalių susitarimu ginčas perduodamas vienam ar keliems arbitrams, ir šie priima privalomą ir neginčijamą sprendimą dėl ginčo. Arbitraž (-us) bendru sutarimu paskiria šalys. Tarptautinių sprendimų vykdymą užtikrina nacionaliniai teismai pagal Niujorko konvenciją.
Atstovas	Teisininkas, kuris, kaip numatyta nacionalinėje teisėje, turi visišką teisę atstovauti vienai iš šalių teisinėse procedūrose.
Derybos	Derybos yra paprasčiausia ir neformaliausia AGS forma. Tai procesas, naudojamas dviejų ar daugiau šalių ginčams spręsti tiesiogiai arba per jų teisinius atstovus, nesikišant neutraliai trečiajai šaliai. Kita vertus, terminas „asistuojamos derybos“ reiškia procesą, kai derybose padeda neutralus asmuo arba technologija, suteikianti galimybę šalims derėtis palankesnėje aplinkoje, kad būtų pasiektas susitarimas.
Eksperto sprendimas	Ginčo šalys gali paskirti nepriklausomą ekspertą, kad svarstomu klausimu šis pateiktų teisinę, komercinę ar techninę privalomą arba neprivalomą nuomonę.
Išankstinis neutralus vertinimas	Ginčo šalys gali paskirti neutralų ir nepriklausomą asmenį (vertintoją) ir šis pareiškia nuomonę dėl ginčo esmės. Išankstinis neutralus vertinimas užtikrina išankstinį teisinės pozicijos ir šalių argumentų vertinimą.

Žodynėlis

Terminas	Apibrėžimas
Mediacija	Struktūrizuotas procesas, kurio metu dvi arba daugiau ginčo šalių, padedamos mediatoriaus, savanoriškai bando susitarti dėl ginčo sprendimo. Šis procesas yra savanoriškas, o sprendimus bendrai priima šalys.
Mediatorius	Trečiasis asmuo, kurio prašoma veiksmingai, nešališkai ir kompetentingai vykdyti mediaciją ir padėti šalims pasiekti susitarimą, neatsižvelgiant į jo statusą arba profesiją atitinkamoje ES valstybėje narėje ir į tai, kaip šis trečiasis asmuo buvo paskirtas ar paprašytas vykdyti mediaciją.
Neutralus asmuo	Trečiasis asmuo, kuris vykdo ir valdo AGS procesą. Neutralios kiekvieno proceso šalys paprastai įvardijamos šiais terminais: • Mediatorius • Taikintojas • Arbitras • Vertintojas • Ekspertas
Šalis / Šalys	Šalis – tai asmuo arba subjektas, tiesiogiai dalyvaujantis ginče (t. y. inter partes procedūroje IN ginčams spręsti). AGS procese asmens ar subjekto, kuris dalyvauja AGS procese, sutikimas yra būtinas ginčo išsprendimui.
Taikinimas	Procesas, kurio metu taikintojas, paprastai bylą tvarkantis asmuo ⁽¹⁾ , siūlo šalims galimus jų ginčų sprendimo būdus, kad nesutarimai būtų išspręsti taikiai. Šie pasiūlymai aptariami, derinami ir tikslinami su šalimis. Šis procesas yra savanoriškas, o sprendimus bendrai priima šalys.
Taikus susitarimas	Taikus teisinio ginčo šalių ginčo sprendimas, pasiektas teisiniu arba neteisiniu būdu, dalyvaujant neutraliai trečiajai šaliai arba be jos dalyvavimo.
Vykdamas mediaciją pasiektas susitarimas	Rašytinis susitarimas, sudaromas vykstant mediacijos procesui siekiant išspręsti komercinį ginčą; jame išdėstomos sąlygos, dėl kurių šalys susitarė. Vykdamas mediaciją pasiekti susitarimai būna taikaus pobūdžio. Susitarimą dėl ginčo sprendimo turi pasirašyti visos dalyvaujančios šalys, taip išreikšdamos abipusį sutikimą ir pritarimą susitarimo sąlygoms.

⁽¹⁾ Ginčo bylą tvarkantis asmuo gali atlikti įvairias funkcijas, priklausomai nuo proceso, pavyzdžiui, jis gali būti sprendimą priimančias asmuo prekių ženklo protesto arba pripažinimo negaliojančiu/panaikinimo byloje, pranešėjas prekių ženklo apeliacinėje byloje, teisėjas ir pan.

Daugiau informacijos

Šioje brošiūroje informacija pateikiama tik informacinėms reikmėms. Intelektinės nuosavybės tarnybos skatina taikiai spręsti ginčus dėl IN ir gali suteikti daugiau informacijos apie jums tinkamas ginčų sprendimo galimybes.

Lietuvos
Respublikos
valstybinis
patentų biuras

Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras

Kalvarijų g. 3,
09310 Vilnius
Lietuva

+370 5 2780255

asta.virbickiene@vpb.gov.lt

vpb.lrv.lt

EUIPO
EUROPEAN UNION
INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE

Europos Sąjungos Intelektinės Nuosavybės Tarnyba

Avenida de Europa, 4
03008 Alikantė,
Ispanija

+34 965139100

MediationCentre-Info@euipo.europa.eu

euipo.europa.eu/lt

Ši brošiūra parengta vykdant Europos bendradarbiavimo projektą Nr. 6 „Parama MVĮ“ (ECP6), kuriuo siekiama didinti MVĮ konkurencingumą suteikiant joms informacijos apie intelektinės nuosavybės teisių svarbą ir vertę bei padedant veiksmingiau naudotis šiomis teisėmis. Projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant su ES valstybių narių centrinėmis pramoninės nuosavybės tarnybomis ir konsultuojantis su vartotojų asociacijomis.

AGS kilus ginčams dėl intelektinės nuosavybės

business.ideaspowered.eu

EUIPN bendradarbiavimo iniciatyva

Europos bendradarbiavimo projektas EBP6 „Parama MVĮ“

vpb.lrv.lt

euipo.europa.eu

business.ideaspowered.eu